

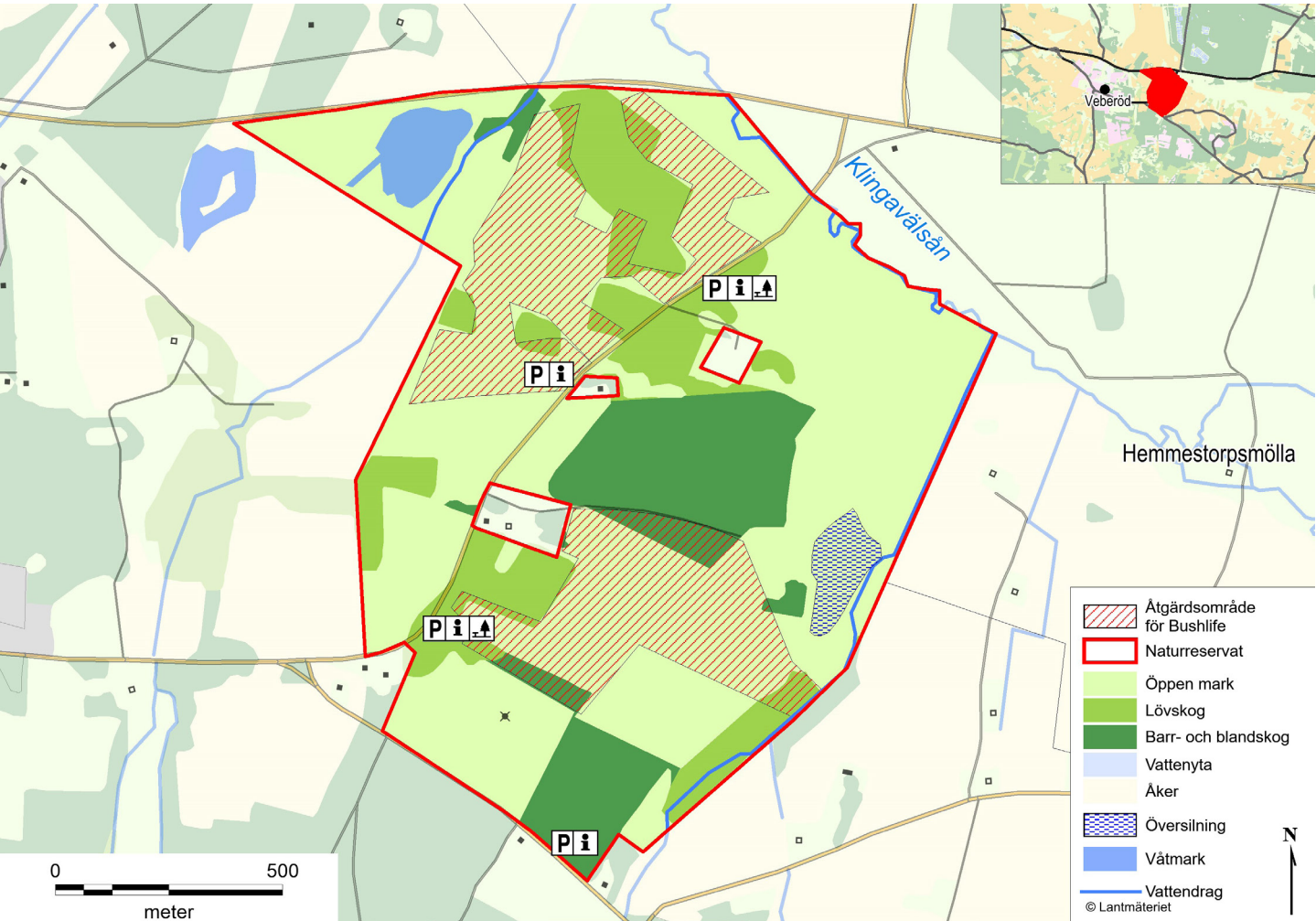
Sandiga marker i Vombsänkan

I slutet av 1600-talet tillhörde Veberöds ljung Veberöds by och kallades ”Liunga Wängen”. Till stora delar var det då bevuxet med spridda träd. Vissa delar var ängsmark, men det mesta var uppodlat. Åkrarna var sandiga och inte speciellt produktiva. Under två år odlades råg och bovete mellan träden, sen behövdes hela 12 års träda innan man kunde odla igen, eftersom marken snabbt urlakades på näringsämnen. Mindre delar av området var troligen betesmark och djuren släpptes på bete i hela vängen efter höslätter och spannmåls-skörd.

På häradsekonomiska kartan från början av 1900-talet ser man att området är mer öppet än idag. Man hade börjat plantera tall i de södra delarna och på den mellersta delen växte en gles ekskog. Den ekonomiska kartan från 1970-talet visar att stora förändringar hade skett. Tallplanteringarna har brett ut sig och området har i stort samma karaktär som det vi ser idag. De icke trädbevuxna delarna brukades mer eller mindre fram till bildandet av naturreservatet, som numera domineras av betesmark.

Veberöds ljung ligger i Vombsänkan. Markerna består av isälvs sediment och issjösediment, samt svämsediment från Klingavälsån, som slingrar sig fram i naturreservatets nord-östra kant.

Veberöds ljung gränsar till Klingavälsån i nordost.

Naturreservatet

Naturreservatet Veberöds ljung bildades 2013 och omfattar 48 ha. De sandiga jordarna ger speciella förutsättningar för flora och fauna i området. De största biologiska värdena är dock knutna till trädmiljöerna inom området.

Gamla träd en viktig resurs

Många organismer är knutna till de stora träden. Man har räknat ut att så många som 1500 olika arter är mer eller mindre beroende av gamla ekar. När eken får stå öppet och soligt som här, växer den sig grov och knotig. Vedlevande svampar bryter ned och rötar ekens ved och skapar livsmiljö åt många olika vedlevande insekter. I håligheterna kan fåglar och fladdermöss bygga bon.

Växter och djur

Längs Klingavälsån trivs fuktgynnade växter. Längre fanns rester av ett gammalt ängavattningssystem kvar här. I detta leddes näringsrikt vatten ut över markerna, som översvämmades under våarna vilket ökade skörden på slättermarken. Detta över-silningssystem har nyligen blivit restaurerat i syfte att öka den biologiska mångfalden.

På våren knoppas ludna backsippor och vit mandelblom i de torra, sandiga betesmarkerna och framåt sommaren skiftar färgerna i lila av backtimjan, samt gult av hedblomster och käringtand.

Korna är viktiga då de håller landskapet öppet. Många hotade och sällsynta insektsarter är beroende av sandiga marker som kontinuerligt störs så att blottor med öppen sand uppstår. Kornas mockor är också nödvändiga för flera olika sorter dyngbaggar som lägger sina ägg där.

Stolt fjällskivling, som trivs på betesmarker, är en efter-traktad matsvamp. Den kan dock ganska lätt förväxlas med giftiga flugsvampar.

Hedblomster, som är fridlyst och växer på sandiga marker, blommar i juli-augusti. Den kallas även eternell ”Everlasting”eftersom blommorna behåller både färg och form efter torkning. Blommorna har ofta plockats av denna anledning och även odlats. Hedblomster har också använts i folkmedicin och druckits som te över hela Europa då den anses hjälpa mot matsmältningsbesvär.

Friluftsliv

Du når lätt reservaret från väg 11, som utgör gränsen för området i norr. Det finns fyra parkeringsplatser, varav det finns fikabord vid två. I anslutning till den sydvästra parkeringen finns en markerad gångslinga.

Bushlife

Projektet BushLife arbetar för att förbättra och återskapa livsmiljöer för de många arter som har sin hemvist i våra skånska träd- och buskrika betesmarker.

Hagmarker och slätterängar med stora träd och spridda buskar är värdefulla. Förutom att vi människor tilltalas av denna miljö så är många arter av skalbaggar, svampar, lavar, mossor, fåglar och fladdermöss beroende av den för sin överlevnad.

För bara 100 år sedan var ekhagmarkerna en vanlig syn i Skåne men från 1900-talets början har jordbruket förändrats kraftigt och många hagmarker och slätterängar har odlats upp eller växt igen. Det är här projektet BushLife ska göra en insats.

Insatser ska göras i 18 skånska Natura 2000-områden. Målet är att öka livslängden på gamla träd, samt skapa ett varierat mark- och buskskikt. Drygt 620 ha skånska träd- och buskrika gräsmarker ska restaureras tills projektet avslutas 2020.

I flera av dessa marker finns ett stort behov av att röja i buskskiktet som har blivit helt slutet. I andra områden behöver fler buskar och träd planteras. Det kommer att skapas omväxlande gräsmarker och därmed förutsättningar för en större biologisk mångfald.

Veteranisering av en ung ek. Syftet är att få eken att bete sig som om den vore äldre än den är och att skapa nya mikromiljöer åt vedlevande svampar och insekter.

De gamla ekarna

När Linné besökte området 1749 blev han imponerad av de stora ekarna som växte mitt i de magra åkrarna. Även om de ekar som Linné beskrev inte finns kvar idag så ser troligen delar av naturreservatet ungefär likadana ut, som när han passerade förbi. De äldsta träden i området är mellan 150 och 200 år gamla. Jätteträden skapar många livsrum åt vedlevande svampar och insekter.

I reservatet Veberöds ljung ska man inom projektet Bushlife genomföra följande åtgärder:

- * 40 träd och 160 buskar ska planteras på 34 ha.

- * Staket ska sättas upp kring några små ekplantor för att skydda mot skador.

- * Ett 60-tal träd ska veteraniseras, vilket betyder att man på ett kontrollerat sätt ger träden skador som inte kan läka. Svampar och andra nedbrytningsorganismer kan då angripa träden, så att det bildas håligheter och mulm (trämjöl där insekter trivs).

Målsättningen är att det på sikt ska bli fler solitärträd, samt fler träd och buskar på betesmarkerna i Veberöds ljung.

Naturreservatet Veberöds ljung ligger i södra Skåne, strax öster om Veberöd.

Ta av från väg 11 mot Veberöd och Kulturens Östarp. Parkering finns på östra sidan av vägen.

Tänk på detta när du besöker naturreservatet!

- * Mark, stenar och fasta naturföremål får inte skadas
- * Du får inte avsiktligt störa det vilda djurlivet
- * Du får inte gräva upp eller skada växter och träd, eller föra bort ved
- * Parkering är endast tillåten på anvisade platser
- * Husvagn, campingbil eller motsvarande får inte ställas upp inom reservatet
- * Du får inte sätta upp skyltar, affischer, skrivelser eller dylikt eller använda ljudanläggning på ett störande sätt
- * Du får inte göra upp eld eller använda engångsgrill
- * Hunden ska hållas kopplad året runt
- * Skräpa inte ner

Tillstånd av Länsstyrelsen krävs för att:

- * samla in vilda djur, t ex insekter, spindlar, mollusker och andra ryggradslösa djur
- * Samla vedlevande svampar, mossor och lavar

Fullständiga föreskrifter för besökare finns angivna på skyltar i reservatet.

Information

Länsstyrelsen i Skåne
Miljöavdelningen
205 15 MALMÖ
010-224 10 00

www.lansstyrelsen.se/skane

www.bushlife.se

Produktion: Ekologgruppen i Landskrona AB
På uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne
Foto: Gunilla Davidsson (veteranisering), Ekologgruppen
(övriga) Illustrationer: Katarina Månsson, BrizaNatur
Tryckår: 2018

Länsstyrelsen
Skåne

NATURRESERVAT I SKÅNE

Veberöds ljung

